

Mõisad	Ostmisaastad						
	1861—70	1871—80	1881—90	1891-1900	1901—10	1911—18	1919—23
Raadi	9	24	—	—	—	1	1
Luunja	17	16	4	—	20	1	—
Vasula	5	22	2	4	—	—	—
Kavastu	6	38	—	1	—	4	—
Vorbuse	1	19	—	—	—	—	—
Vesneri	1	28	—	—	—	—	—
Karlova	—	2	5	—	2	—	—
Ropka	4	22	7	7	1	—	2
Tammistu	1	1	11	—	—	2	—
Maramaa	9	15	—	—	—	2	—
Ilmatsalu	—	1	—	5	—	—	1
Räni	—	—	4	1	—	3	—
Kaarli	—	—	3	—	—	—	—
Maarja	—	—	—	—	—	—	—
Piiskopi	—	—	—	—	—	—	—
Taabri	—	—	—	—	—	—	—

Koolid. Rootsi ajal oli peale köstri kiriku juures koolis veel õpetaja ametis. Ligemad teated järgneva aja kohta puuduvad. Vast aasta peale 1765. a. käsikirja avaldamist leidub kiriku visitatsiooniprotokollis märkus, et koolid töötavad Luunjas, Raadil, Vasulas, Sootaga ja Ränil. Koole soovitakse avada Vorbuses, Ilmatsalus, Reolas, Kavastus ja Kabinas. Kiriku juures töötab linna poolt ametisse pandud köster, kes peasjalikult linna eestlaste (Stadtbauer) lapsi õpetab, „sest maal on nüüd koolid käima pandud“. Erilist tasu köster laste õpetamise eest ei saa. 1840. a. on vallakoolid Tammistus, Sootaga, Vesneris, Raadil, Vasulas, Lohkvas, Reolas, Ropkal, Ränil, Ilmatsalus, Vorbuses, Luunjas ja Kavastus; kinni on jäänud Maarjamõisa kool. 1887. a. on vallakoole 13 ja mõisakoole 2. Kihelkonna-kool avati 1845. a. selleaegse köstri Adam Luig'i õhutusel. Alguses oli kavatsetud õpetajale palgaks anda 25 vakka rukkeid ja 25 v. otri, kuid lõpuks määrati 60 rubla rahapalka. Et paljud vanemad oma lapsed kihelkonna-kooli asemel linnas töötavasse algkoolidesse saatsid, on õpilaste arv kihelkonna-koolis alati väike olnud. Nii oli 1853. a. seal 8 ja 1882. a. 13 õpilast. Kool lõpetaski hiljemini oma tegevuse. Kihelkonna-kooli elust olgu tähendatud 1870. a. lastepeo peale Kabinas, millest kuni 15 000 inimest osa võttis ja kus rahvus-